

УДК 347.19

Оксана ГНАТІВ

кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права та процесу, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000

ORCID: 0000-0002-4161-8478

DOI: 10.32782/LST/2022-1-6

Бібліографічний опис статті: Гнатів, О. (2022). Юридичні особи публічного права: підходи до розуміння. *Law. State. Technology*, 1, 39–45, doi: 10.32782/LST/2022-1-6

ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА: ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ

Метою роботи є аналіз чинного законодавства України, практики його застосування, а також наукових розвідок та підходів до розуміння цього поняття українських учених для виокремлення ознак юридичної особи публічного права та формулювання її визначення.

Методологія. При здійсненні наукової розвідки було використано аристотелівський (діалектичний) метод як загальнонауковий, застосування якого прослідковується на усіх етапах наукового дослідження. Для тлумачення юридичних норм, термінів, а також конструкцій у логічній послідовності використовувалася формально-догматичний метод. Системний метод забезпечив виокремлення сутнісних ознак юридичної особи публічного права. Порівняльний метод дозволив співставити правовий статус видів юридичних осіб. Поряд із переліченими методами також використовувалися наукові прийоми: дедукції, індукції, теоретичного синтезу. Теоретичну основу наукової роботи складають теоретичні напрацювання учених різних галузей права, що дозволило більш повно охопити досліджувану проблематику. Емпіричною базою наукової статті слугують нормативні акти, практика їх застосування, а також статuti окремих юридичних осіб.

Наукова новизна полягає у застосуванні нових підходів до дослідження правового статусу юридичних осіб публічного права, що дало змогу запропонувати авторське визначення цього поняття.

Висновки. На основі теоретичного аналізу наукових напрацювань учених з різних галузей права, сформульовано дефініцію юридичної особи публічного права як такої, що створюється на підставі закону або рішення компетентного органу для виконання функцій публічної адміністрації, засновник якої несе додаткову (субсидіарну) відповідальність за її діяльність в обсязі та на підставах, передбачених законом. Особливості створення, діяльності та припинення юридичних осіб публічного права повинні визначатися законом.

Ключові слова: юридична особа публічного права, порядок створення, публічні функції, державні підприємства.

Oksana HNATIV

Candidate of Science of Law, Associate Professor at the Department of Civil Law and Procedure, Ivan Franko National University of Lviv, 1, Universytetska St., Lviv, Ukraine, 79000

ORCID: 0000-0002-4161-8478

DOI: 10.32782/LST/2022-1-6

To cite this article: Hnativ, O. (2022). Yurydychni osoby publichnoho prava: pidkhody do rozuminnia [The legal entities under public law: approaches to understanding]. *Law. State. Technology*, 1, 39–45, doi: 10.32782/LST/2022-1-6

THE LEGAL ENTITIES UNDER PUBLIC LAW: APPROACHES TO UNDERSTANDING

The purpose of the work is the analysis of the current legislation of Ukraine, the practice of its application, as well as scientific investigations and approaches to understanding this concept of Ukrainian scientists in order to distinguish the features of a legal entity under public law and formulate its definition.

Methodology. In conducting scientific research, the Aristotelian (dialectical) method was used as a general scientific method, the application of which is followed at all stages of scientific research. The formal-dogmatic method was used to interpret legal norms, terms, and constructions in a logical sequence. The systematic method ensured the identification of essential features of a legal entity under public law. The comparative method made it possible to compare the legal status of types of legal entities. Along with the listed methods, scientific techniques were also used: deduction, induction, theoretical synthesis. The theoretical basis of the scientific work is made up of the theoretical work of scientists from various fields of law, which made it possible to more fully cover the researched issues. The empirical basis of the scientific article is normative acts, the practice of their application, as well as the statutes of individual legal entities.

The scientific novelty consists in the application of new approaches to the study of the legal status of legal entities under public law, which made it possible to propose an author's definition of this concept.

Conclusions. *On the basis of a theoretical analysis of the scientific work of scientists from various fields of law, the definition of a legal entity of public law is formulated as one that is created on the basis of a law or a decision of a competent authority to perform the functions of public administration, the founder of which bears additional (subsidiary) responsibility for its activities in the scope and on the grounds provided by law. Law must determine the specifics of creation, activity and termination of legal entities under public law.*

Key words: *legal entity under public law, order of creation, public functions, state enterprises.*

Поняття «юридична особа публічного права» вперше з'явилося у Цивільному кодексі України (Цивільний кодекс України, 2003, далі – ЦК України). З цього часу не припиняються дискусії ні у науковій, ні у практичній сфері щодо ознак та змісту цього терміну. Відсутність у законодавстві України чітких критеріїв віднесення юридичних осіб до публічного права зумовлює труднощі не лише у сфері приватного права, а й публічного.

Так, до прикладу статусом юридичної особи публічного права наділене комунальне некомерційне підприємство «Мелітопольський заклад з надання психіатричної допомоги» Запорізької обласної ради (Статут підприємства, 2020) і Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (Закон України, 2012). Ці юридичні особи відрізняються за своїм правовим статусом, особливостями створення, метою діяльності. також це зумовлює логічне питання, чи можна розглядати комунальне некомерційне підприємство і Фонд гарантування вкладів фізичних осіб як окремі організаційно-правові форми юридичних осіб публічного права?

Метою статті є аналіз чинного законодавства України, практики його застосування, а також наукових розвідок українських учених для виокремлення ознак юридичної особи, а також формулювання її визначення. Як уже зазначалося, українські науковці, як цивілісти, так і адміністративісти, досліджують поняття юридичної особи публічного права, покликаючись на праці радянських і російських вчених, а також російськомовні переклади зарубіжних конституцій та наукових досліджень. Так, не зважаючи на зміни у законодавстві України щодо державної реєстрації юридичних осіб, у дослідженнях наголошується, що створення юридичних осіб відбувається за розпорядчим, дозвільним і нормативно-явочним способами (Зубар, 2008). Ця теза ґрунтується на ч. 2 ст. 81 ЦК України, де закріплено, що юридична особа публічного права створюється на підставі розпорядчого акту. Однак, як слушно зауважує О. Первомайський трактування цієї норми як порядку створення юридичної особи публічного права є помилковим, оскільки на підставі розпорядчого акту державою, територіальною грома-

дою створюються й юридичні особи приватного права (Первомайський, 2019).

У контексті цього слід звернути увагу, що поняття «юридична особа» належить виключно до приватноправової термінології, хоча у ході дослідження учена доходить висновку, що юридична особа публічного права є комплексним правовим явищем (Волкова, 2016). Дійсно, термін «юридична особа» належить до приватноправового інструментарію, що стало підставою для застосування до юридичних осіб публічного права відповідних положень про державну реєстрацію. Так, Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (Закон України, 2015) вперше впроваджено державну реєстрацію державних органів як юридичних осіб.

З цього слід зробити висновок, що законодавець передбачає єдиний порядок створення юридичних осіб незалежно від виду, який полягає у прийнятті рішення про заснування, формування органів управління та майна юридичної особи, а також державну реєстрацію. Однак, законодавство України може передбачати особливості створення, як осіб приватного (йдеться про виробничі кооперативи, наприклад), так і публічного права. Такий підхід покликаний упорядкувати відносини зі створення юридичних осіб. Більш того, Верховний Суд у своїй практиці наголошує, що державна реєстрація за своєю суттю є лише легалізацією події на підставі факту перевірки вичерпного переліку документів (Постанова, 2019). Рішення ж Конституційно Суду України (Рішення, 2020) та Європейського суду з прав людини (Рішення, 2021) вказують на необхідність додержання положень, як загальних, так і спеціальних вимог законодавства України щодо ліквідації юридичних осіб публічного права.

До особливостей створення юридичних осіб публічного права можна віднести відсутність статуту у випадках, встановлених законодавством. Так, Фонд гарантування вкладів фізич-

них осіб не має статуту, оскільки його статус визначається нормами Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб». Однак ці особливості визначаються окремими законами і не можуть врегулюватися на рівні підзаконних нормативно-правових актів.

Водночас, різняться думки учених щодо необхідності законодавчого поділу юридичних осіб на приватного і публічного права. Зокрема, Т. Лісніча вважає, що поділ юридичних осіб на приватного права і публічного права не має практичного значення, та й останні не можна розглядати як юридичні особи у традиційному розумінні, вони є «квазіюридичними» (Лісніча, 2016). Штучними учасниками цивільних відносин називає юридичні особи публічного права О. Первомайський, вказуючи, що їх правовий статус визначається порядком, метою свого створення (задоволення певного публічного інтересу), виконанням однієї або кількох публічних функцій, насамперед, функцій держави або територіальної громади як первинного органу місцевого самоврядування (Первомайський, 2019).

Натомість В. Моргун обґрунтовує подвійність правового статусу територіальних громад як юридичні особи публічного права, які одночасно діють у двох статусах: публічно-правового утворення в особі органів влади, юридичної особи як приватно-правової оболонки цього органу (Моргун, 2020). Схожу думку висловлює Т. Блащук, зауважуючи, що вступ у цивільні відносини можливий лише за наявності статусу суб'єкта цих відносин. У зв'язку з цим суб'єкти публічного права наділені державно-владними повноваженнями і володіють публічним (конституційним, адміністративним) статусом, що обумовлює їх подвійну правову природу (Блащук, 2009). За цих обставин потрібно погодитися із Р. Майдаником, який висловлює сумніви щодо можливості існування юридичних осіб публічного права, які не виступають у цивільному (господарському) обороті (Майданик, 2010).

Дійсно, положення ЦК України щодо юридичних осіб поширюється на обидва їх види, закріплені в актах цивільного законодавства України (ст. 82). Проте законодавець може встановлювати винятки із цього правила. Таким чином, юридичні особи публічного права, які беруть участь у цивільних відносинах, прирівнюються у правовому статусі до юридичних осіб приватного права. Зокрема, вони наділяються цивільною правосуб'єктністю, що не позбавляє їх можливості бути учасниками публічних правовідносин і виконувати публічні функції. За відсутності спеціальної норми юридичні особи

мають загальну цивільну правосуб'єктність, тобто їм можуть належати ті ж права, що й фізичним особам, за винятком тих, які можуть належати виключно останнім.

Хоча у літературі висловлюються необхідність закріплення спеціальної правоздатності юридичних осіб публічного права (Блащук, 2009). Ця теза видається спірною з огляду на таке. У ч. 2 ст. 167 ЦК України закріплено, що до юридичних осіб публічного права, які створюються державою, зокрема, до них належать державні підприємства, навчальні заклади тощо. Очевидно, що ЦК України не містить і не повинен містити перелік юридичних осіб публічного права. У зв'язку із цим слід зробити висновок, що державні підприємства і державні навчальні заклади наділені загальною цивільною правоздатністю. Водночас, для органів центральної виконавчої влади, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб законодавець встановлює спеціальну правоздатність у силу їх специфічного правового статусу. Аналогічною є практика встановлення спеціальної правоздатності щодо юридичних осіб приватного права в актах цивільного законодавства України. Йдеться про банки, страхові компанії тощо. За цих обставин немає необхідності у закріпленні загальної норми щодо спеціальної правоздатності юридичних осіб публічного права.

У юридичній літературі також висловлюється теза, що проявом спеціальної правоздатності є наявність спеціальних обмежень для юридичних осіб публічного права (Посикалюк, 2015). На думку автора, прикладом може слугувати норма щодо засновників благодійних організацій: ними не можуть бути органи державної влади, місцевого самоврядування, інші юридичні особи публічного права (Закон України, 2012). Такий підхід видається невиправданим, оскільки акти цивільного законодавства України містять норми, які обмежують можливість тих чи інших суб'єктів бути засновниками юридичних осіб певної організаційно-правової форми. До прикладу, засновниками виробничого кооперативу можуть бути лише фізичні особи, які досягли шістнадцятирічного віку, у кількості не менше трьох осіб (Закон України, 2003). Таким чином встановлюється заборона участі у створенні виробничого кооперативу юридичних осіб, державних органів та органів місцевого самоврядування.

Проте, як уже вказувалося, на думку окремих колег-науковців, юридичні особи публічного права, йдеться насамперед про державні органи, наділені подвійним правовим статусом. Вони створені для реалізації публічних повно-

важень, але у силу необхідності також беруть участь у цивільних правовідносин. У теорії права запропонована концепція приватно-публічної правосуб'єктності (Січевлюк, 2020).

Видається, що саме юридичні особи публічного права реалізують цю правосуб'єктність, забезпечуючи реалізацію цивільних прав та обов'язків, а також виконання публічних функцій. Більш того, через юридичні особи публічного права держава також втілює свою правосуб'єктність як учасника цивільних відносин, що теж має свої особливості. Очевидно, що статус суб'єкта публічного права зобов'язує юридичну особу діяти у межах, визначених законом.

Для визначення юридичної особи публічного права необхідно закріпити на законодавчому рівні вичерпний перелік ознак. Така потреба обумовлена розмежуванням правового статусу таких юридичних осіб, а відповідно і застосування особливостей, які пов'язані із цим статусом. У зв'язку із цим, можливість встановлення відкритого переліку таких ознак слугуватиме підставою для зловживань і дискусій.

На думку В. Піддубної до ознак юридичної особи публічного права слід відносити: 1) юридичні особи публічного права – це певні публічно-правові утворення; 2) вони вирішують завдання суспільного значення, тому не є професійними учасниками цивільного обороту; 3) вони безпосередньо пов'язані з публічною владою; 4) особливості порядку створення, формування та державної реєстрації; 5) вони не є власниками майна; 6) чітко визначена структура органів; 7) юридична відповідальність за прийняті рішення (Піддубна).

Автор слушно наголошує, що юридичні особи публічного права виконують публічні функції, наділені визначеною законом компетенцією та чіткою організаційною єдністю. Водночас, викликає зауваги така ознака, як не є професійними учасниками цивільного обороту. Фізичні особи, як і більшість юридичних осіб приватного права, не беруть участь у цивільних відносинах на професійній основі. Це обумовлює логічне питання, кого слід вважати професійними учасниками цивільного обороту? Оскільки за таких обставин має місце визначення невідомого через невідоме. Також В. Піддубна не до кінця розкриває зміст такої ознаки, як юридична відповідальність за прийняті рішення. Кожен учасник цивільних відносин відповідає за свої дії, які впливають на його цивільно-правовий статус. Водночас, засновник юридичної особи публічного права може нести цивільно-правову відповідальність за її діяльність у обсягах та умовах, визначених законом.

Представниця адміністративної правової доктрини Т. Кагановська вважає, що ознаками юридичної особи публічного права є створення її для вирішення суспільних завдань; мета – реалізація суспільних інтересів; створення у розпорядчому порядку; наділення публічною владою і дискреційними повноваженнями; майно використовується для реалізації їх компетенції; автономія діяльності юридичної особи публічного права обмежена компетенцією, визначеною законом; відповідальність має публічно-правовий характер, а не приватноправовий (Кагановська, 2015). Зауваження викликає запропонований автором критерій публічно-правового характеру відповідальності. Ця теза спростовується нормами ЦК України, які вказують, що держава, Автономна Республіка Крим, територіальна громада несуть цивільно-правову відповідальність за рішення, дії, бездіяльність створених ними органів державної влади, органів АРК, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб (ст. ст. 1173-1176), тобто за невиконання публічних обов'язків, якими заподіяна шкода, настає цивільна відповідальність у формі відшкодування шкоди. Слід погодитись із ученою, що створення юридичних осіб публічного права переслідує мету – задоволення публічних (державних, суспільних, місцевих) інтересів.

Слушною також думка щодо обмеження автономії такої юридичної особи компетенцією, визначеною законом. Проте, ця ознака може бути застосована лише щодо тих юридичних осіб публічного права, які є державними органами, органами місцевого самоврядування. Державні, комунальні комерційні підприємства не наділені компетенцією, однак можуть мати спеціальну правоздатність. Через це окремі учені не вважають самодостатнім критерій наявності публічно-правових повноважень, якими наділяється юридична особа публічного права, оскільки реалізація функцій і зобов'язань держави не завжди потребує використання владних повноважень (Олькіна, 2015). Інші ж наполягають на використанні цього критерію у комплексі з її створенням у розпорядчому порядку з метою реалізації та захисту публічних інтересів (Маркевич, 2015).

Однак, серед учених-цивілістів обговорюється неможливість віднесення до вказаного виду юридичних осіб комерційних підприємств, створених державною чи територіальною громадою. Натомість до юридичних осіб публічного права пропонується відносити державні акціонерні товариства і корпорації (Піддубна,

2020; Юркевич, 2016). Можливість виконання функцій публічної адміністрації державними корпораціями не відкидається й представниками адміністративного права (Кіселичник, 2015). Цю позицію поділяє і судова практика. Зокрема, Лисичанський міський суд Луганської області, керуючись положеннями ЦК, відніс Публічне акціонерне товариство «Лисичанськвугілля» до юридичних осіб публічного права (Постанова, 2018).

Дійсно, одного критерію, а саме створення її на підставі розпорядчого акту компетентного органу, недостатньо для поділу юридичних

осіб публічного і приватного права. Необхідно визначити сутнісні критерії, які підкреслюють необхідність і практичне значення такого поділу. Підсумовуючи, слід вказати, що юридична особа публічного права створюється на підставі закону або рішення компетентного органу для виконання функцій публічної адміністрації, засновник якої несе додаткову (субсидіарну) відповідальність за її діяльність в обсязі та на підставах, передбачених законом. Особливості створення, діяльності та припинення юридичних осіб публічного права повинні визначатися законом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Статут комунального некомерційного підприємства «Мелітопольський заклад з надання психіатричної допомоги» Запорізької обласної ради, затверджений рішенням Запорізької обласної ради від 27 лютого 2020 року № 15. URL: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:GWaplZBwXoAJ:https://zor.gov.ua/sites/default/files/%25D0%25A1%25D1%2582%25D0%25B0%25D1%2582%25D1%2583%25D1%2582_16.doc&cd=10&hl=uk&ct=clnk&gl=ua
3. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23 лютого 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>
4. Зубар В.М. Співвідношення понять «юридична особа публічного права» та «юридична особа приватного права». *Актуальні проблеми держави і права*, 2008. № 41, С. 30-33
5. Первомайський О.О. Поняття юридичної особи публічного права: окремі недоліки норм чинного законодавства. *Приватне право і підприємництво*, 2019. Вип. 19. С. 49-55. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2019.19.10>
6. Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 26 листопада 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-19#n6>
7. Постанова Верховного Суду від 06 березня 2019 року у справі № 820/4603/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80268297>
8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII від 18 лютого 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-20#Text>
9. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гуменюк та інші проти України» від 22 липня 2021 року. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:\[%22001-214653%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:[%22001-214653%22])
10. Лісніча Т.В. Сутність юридичної особи публічного права. *Порівняльно-аналітичне право*, 2016. № 5. С. 107-110.
11. Моргун В.В. Територіальна громада як юридична особа публічного права: розвиток доктрини й законодавства в Україні та за кордоном. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*, 2020. № 3. doi: <https://doi.org/10.33270/01201163.50>
12. Блащук Т.В. Особливості участі юридичних осіб публічного права у цивільних правовідносинах. *Приватне право і підприємництво*, 2009. № 8. С. 51-56.
13. Майданик Р. Юридичні особи публічного права в країнах континентального права. *Юридична Україна*, 2010. № 2. С. 56-62
14. Посикалюк О.О. До питання про поняття юридичної особи публічного права. *Університетські наукові записки*, 2015. № 1. С. 46-59
15. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05 липня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>

16. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>
17. Січевлюк В.А. Еволюція категорії «правова суб'єктність» (теоретико-прикладні засади): монографія. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2020. 462 с.
18. Піддубна В.Ф. Історія виникнення та розвитку юридичних осіб публічного права. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-087-2-5>
19. Кагановська Т.Є. Організаційно-правові форми адміністративної правосуб'єктності юридичних осіб публічного права. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*, 2015. № 20. С. 7-12
20. Олькіна О.В. Юридичні особи публічного права: постановка проблеми визначення критеріїв розмежування юридичних осіб публічного та приватного права. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2014. № 4. С. 91-93
21. Маркевич І.Б. Поняття та ознаки комунальних юридичних осіб публічного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2015. Серія ПРАВО. Випуск 35. Частина I. Том 1. С. 160-165
22. Піддубна В.Ф. Юридичні особи публічного права як учасники цивільних правовідносин. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*, 2020. № 4. С. 29-33. DOI: 10.15587/2523-4153.2020.216677
23. Юркевич Ю.Ю. До розмежування статусу юридичних осіб (їх об'єднань) публічного і приватного права. *Підприємництво, господарство і право*, 2016. № 1. С. 46-50
24. Кіселичник В. Адміністративно-правовий статус юридичних осіб приватного права. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*, 2015. № 3. С. 31-37
25. Постанова Лисичанського міського суду Луганської області від 26 червня 2018 року у справі № 415/4273/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75285381>

REFERENCES:

1. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine] (2003). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
2. Statut komunalnoho nekomertsyynoho pidpriemstva «Melitopolskyi zaklad z nadannia psyhiatrychnoi dopomohy» Zaporizkoi oblasnoi rady [Statute of the communal non-profit enterprise «Melitopol Institution for the Provision of Psychiatric Care» of the Zaporizhzhia Regional Council] (2020). Retrieved from: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:GWaplZBwXoAJ:https://zor.gov.ua/sites/default/files/%25D0%25A1%25D1%2582%25D0%25B0%25D1%2582%25D1%2583%25D1%2582_16.doc&cd=10&hl=uk&ct=clnk&gl=ua [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy Pro systemu harantuvannya vkladiv fizychnykh osib [The Law of Ukraine On the System of Guaranteeing Natural Person Deposits] (2012). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text> [in Ukrainian]
4. Zubar, V. (2008) Spivvidnoshennia poniat «yurydychna osoba publichnoho prava» ta «yurydychna osoba pryvatnoho prava» [The Correlation of the concepts «legal entity under public law» and «legal entity under private law»]. Aktualni problem derzhavy i prava [The Actual problems of the state and law], № 41, P. 30-33 [in Ukrainian]
5. Pervomayskyi, O. (2019) Poniattia yurydychnoi osoby publichnoho prava: okremi nedoliky norm chynnoho zakonodavstva [The concept of a legal entity under public law: certain shortcomings of the norms of the current legislation]. Pryvatne pravo i pidpriemnytsvo [The Private law and entrepreneurship], 19, P. 49-55. DOI: <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2019.19.10> [in Ukrainian]
6. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib ta fizychnykh osib – pidpriemstiv» ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo detsentralizatsii povnovazhen z derzhavnoi reiestratsii yurydychnykh osib, fizychnykh osib – pidpriemstiv ta hromadskykh formuvan [The Law of Ukraine On Amendments to the Law of Ukraine "On State Registration of Legal Entities and Individual Entrepreneurs" and some other legislative acts of Ukraine regarding the decentralization of powers for state registration of legal entities, individual entrepreneurs and public formations] (2015) Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-19#n6> [in Ukrainian]
7. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 06 bereznia 2019 roku u spravi № 820/4603/18 [The Resolution of the Supreme Court of March 06, 2019]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80268297> [in Ukrainian]
8. Rishennia Konstytutsiynoho Sudu Ukrainy vid 02 chervnia 2018 roku [The Decision of the Constitutional Court of Ukraine of June 02, 2018]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-20#Text> [in Ukrainian]

9. Rishennia levropeyskoho sudu z prav liudyny u spravi «Humeniuk ta inshi proty Ukrainy» [Decision of the European Court of Human Rights in the case «Humenyuk and others v. Ukraine»] (2021). Retrieved from: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-214653%22%5D%7D> [in Ukrainian]
10. Lisnicha, T. (2016) Sutnist yurydychnoi osoby publicznego prava [The essence of a legal entity under public law]. Porivnialno-analytychne pravo [The Comparative and analytical law], № 5. P. 107-110 [in Ukrainian]
11. Morhun, V. (2020) Terytorialna hromada yak yurydychna osoba publicznego prava: rozvytok doktryny y zakonodavstva v Ukraini ta zakordonom [The Territorial community as a legal entity under public law: development of doctrine and legislation in Ukraine and abroad]. Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnih sprav [The Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs], № 3. DOI: <https://doi.org/10.33270/01201163.50> [in Ukrainian]
12. Blaschuk, T. (2009) Osoblyvosti uchasti yurydychnykh osib publicznego prava u tsyvilnykh pravovidnosynah [The peculiarities of the participation of legal entities under public law in civil legal relations]. Pryvatne pravo i pidpriemnytstvo [The Private law and entrepreneurship], № 8. P. 51-56 [in Ukrainian]
13. Maydanyk, R. (2010) Yurydychni osoby publicznego prava v krainah kontynentalnogo prava [The legal entities under public law in continental law countries]. Yurydychna Ukraina [The Legal Ukraine], № 2. P. 56-62 [in Ukrainian]
14. Posykaliuk, O. (2015) Do pytannia pro poniattia yurydychnoi osoby publicznego prava [The regarding the concept of a legal entity under public law]. Universytetski naukovyi zapysky [The University scientific notes], № 1. P. 46-59 [in Ukrainian]
15. Zakon Ukrainy Pro blahodiynu diialnist ta blahodiyni orhanizatsii [The Law of Ukraine On Charity Work and Charity Organizations] (2012). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> [in Ukrainian]
16. Zakon Ukrainy Pro kooperatsiiu [The Law of Ukraine On Cooperation] (2003). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text> [in Ukrainian]
17. Sichevliuk, V. (2020) The Evoliutsia katehorii «pravova subiektnist» (teoretyko-prykladni zasady) [The Evolution of the category «legal subjectivity» (theoretical and applied principles)]. Kyiv. 462 p. [in Ukrainian]
18. Piddubna, V. Istoriia vynykнення ta rozvytku yurydychnoi osoby publicznego prava [The history of the emergence and development of legal entities under public law]. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-087-2-5> [in Ukrainian]
19. Kahanovska, T. (2015) Orhanizatsiyno-pravovi formy administratyvnoi pravosubiektnosti yurydychnykh osib publicznego prava [The Organizational and legal forms of administrative legal personality of legal entities under public law]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu imeni V.N. Karazina. Seria «Pravo» [The Bulletin of Kharkiv National University named after V.N. Karazin. Series «Law»], № 20. P. 7-12 [in Ukrainian]
20. Olkina, O. (2014) Yurydychni osoby publicznego prava: postanovka problem vyznachennia kryteriiv rozmezhuvannia yurydychnykh osib publicznego ta pryvatnogo prava [The Legal entities under public law: posing the problem of determining the criteria for distinguishing legal entities under public and private law]. Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal [The Legal scientific electronic journal], № 4. P. 91-93 [in Ukrainian]
21. Markevych, I. (2015) Poniattia ta oznaky komunalnykh yurydychnykh osib publicznego prava [The Concepts and characteristics of communal legal entities under public law]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seria «Pravo» [The Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series «Law»], vypusk [issue] 35, chastyna [part] I, tom [volume] 1. P. 160-165 [in Ukrainian]
22. Piddubna, V. (2020) Yurydychni osoby publicznego prava yak uchastnyky tsyvilnykh pravovidnosyn [The Legal entities under public law as participants in civil legal relations]. Journal «ScienceRise: Juridical Science», № 4. P. 29-33. DOI: [10.15587/2523-4153.2020.216677](https://doi.org/10.15587/2523-4153.2020.216677) [in Ukrainian]
23. Yurkevych, Yu. (2016) Do rozmezhuvannia statusu yurydychnykh osib (ih obiednan) publicznego i pryvatnogo prava [To distinguish the status of legal entities (their associations) under public and private law]. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo [Entrepreneurship, economy and law], № 1. P. 46-50 [in Ukrainian]
24. Kiselychnyk, V. (2015) Administratyvno-pravovyi status yurydychnykh osib pryvatnogo prava [The Administrative and legal status of private law legal entities]. Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verhovnoi Rady Ukrainy [The Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine], № 3. P. 31-37 [in Ukrainian]
25. Postanova Lysychanskoho miskoho sudu Luhanskoi oblasti vid 26 chervnia 2019 roku u spravi № 415/4273/18 [The Resolution of the Lysychan city court of Luhansk region of June 26, 2018]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75285381> [in Ukrainian]